

posestniku Alojziju Cestniku v Knezdolu. Ta ima precej obširno posestvo, zato pa mu tudi večkrat, posebno ob poletnem času, primanjkuje delovnih moči. Primoran je bil radi tega, ker so bili vsi drugi zaposleni pri drugem delu, napreči konje in hiteti na travnik po otavo, ker se je pripravljalo k dežju. Voz je bil kmalu naložen. Požene in je tudi sam upiral, kjer je bilo treba. Na nekem mestu pa mož ni bil vozu kos. Voz se je prevrnil na gospodarja, da je samo nekoliko glave gledalo izpod voza. Bal se je, da bi konji potegnili. Z zadnjimi močmi je zaklical na pomoč in potem omedlel. Njegov pes se je pri tem zagnal pred konje, na nje lajal in jih ni pustil potegniti. Zato so se zbegani konji obrnili na stran, pri tem se je voz še enkrat preobrnil in gospodar je tako bil prost. Na pomoč došli sosed Bizjak Gašpar se je moral psu umakniti, tako se je pes zagnjal v konje. Sosed je imel opravka samo še z nezvestnim gospodarjem, ki se je pa kmalu opomogel. Da ne more danes Cestnik svojega psa dovolj prehvaliti, se razume, ker, akoravno je bila pomoč hitro na mestu, bi se bil gospodar lahko pod vozom zadušil.

Trnjeva pot iznajditeljev.

Francoski listi so nedavno poročali o načrtu inženjerja Remy-a, ki je na prvi pogled res čuden, ki se mu pa vendar danes nihče ne bo smejal, češ, da je neizpeljiv. Že dolgo še čuti živa potreba, da bi se zgradila obalna železnica, ki bi vezala Egipt z južnoafriško kolonijo. Železnica je pa neizvedljiva zato, ker bi vsako progo v najkrajšem času zasul pesek. Remy je pa sedaj predložil črteže in proračune za zgradbo nekakega vrhemskega tunela v obliki cevi, skozi kateri bi tekla železnica. Pesek bi taki progi ne mogel škodovati. Kakor rečeno, je ta načrt navidezno skoraj smešen, a ljudje so se danes naučili spoštovanja pred tehniko in jim ne prihaja več na misel, da bi se novim zamislili, pa naj se zde še tako drzne, smejali.

Temu pa še ni dolgo tako in ni tako daleč za nami čas, ko so še učenjaki dokazovali popolno nezmožnost iznajdb, ki so danes v splošni rabi. Navedimo samo par zgledov!

Ko so prišli na dan prvi načrti o parnih strojih in železnicah, so znanstveni teoretiki najnatančneje »dokazovali«, da je trajno premikanje jeklenih koles po jeklenih tračnicah iz različnih razlogov docela nemogoče. Francoski fizik Bernoulli je celo dokazal, da je iz matematičnih razlogov vsako premikanje s pomočjo pare utopično — gola domišljija. Njegovo tostvarno spomenico je pariška akademija nagradila, toda malo let nato so stekle prve železnice.

Neki berlinski učenjak se je načrtu o železnicah posmehoval in razlaga, češ, da bi bil zračni pritisk ob zamisljeni brzini tako silen, da ga ne bi mogel prenesti ne človek ne žival. — Ko so avstrijskemu cesarju Ferdinandu I. predložili načrte za železniško progo, ki se je kasneje imenovala po njem, da bi jih odobril, je dejal: »Čemu neki železnico, ko niti poštne kočije niso vedno zasedene!«

Enako so se posmehovali parnim strojem za ladje in bencinskim motorjem. Angleški profesor James Lardner je v ob-

sežni razpravi dokazoval, da je misel, da bi s pomočjo pare vozili preko oceanov, enako nemogoča, kakor če bi jih hoteli preplavati. Točno dve leti kasneje, to je leta 1819., je prvi parnik »Savannah« preplul Atlantik. — Kar se tiče bencinskega motorja, so bili svareči glasovi izprva zelo umljudi, kajti prve poizkuse so iznajditelji zaradi »isplozij« plačali z življenjem. Še le polagoma se je posrečilo, motor zgraditi tako, da je bil sposoben za službo v praktičnem življenju.

Svetilni plin ima tudi svojega mučenika. Angleži so se iznajdbe Harry-a Murdoch-a hitro odklenili, zato so pa Parižani inženjerja Lebona, ki je hotel v Parizu uvesti plinsko razsvetljavo, kot sleparja — linčali (2. decembra 1804). Štirinajst let nato so v Parizu zažarele prve plinske svetilke. — S trnjem posuta je bila tudi pot iznajditelja plinske žarnice dr. Auer-Welsbacha. Ko se mu je leta 1885. prvi poizkus pred tehniko ponesrečil, ker je žarnica razpadla, so mlademu iznajditelju grozili, da ga ovadijo zaradi sleparstva. Dunajski ljudski pevci so kovali zasmehljive pesmi o »žareči nogavici«, dokler ni Auer slednjič leta 1891. našel prave kemične sestave, nakar je njegova plinska luč osvojila svet.

Ko je Benjamin Franklin leta 1740. iznašel strelovod, je žel splošen posmeh.

Svojo zgodbo ima fonograf. Dne 9. aprila 1877, je dr. de Mouzel pred pariško akademijo prvič izvajal poizkuse na Edisonovem fonografu. Komaj so se zaslišale prve besede iz fonografa, je skočil na oder profesor Bouillaud in vrigel de Mouzela z aparatom vred dol. Izjavil je, da se Mouzel iz akademičnega zbora norčuje, da je slepar, ki govori skozi trebuh in da ga je treba izročiti policiji. Izključeno je, je rekel, da bi kos kovine mogel posnemati plemeniti zvok človeškega glasu. Dejansko so Mouzela izključili iz akademije, dokler ni slednjič čez nekaj mesecev dospel nov Edisonov aparat, ki je učenim gospodom dokazal, da je stvar resnična.

O grofu Zeppelinu so pisali nemški listi še leta 1913., da »je Zeppelin togli sistem nemških možgan«, da je to največja tehnična zabloda v svetovni zgodovini, »tehnični nezmisel orjaških izmer« in podobno. Dobrodušnejši ljudje so kazali na starega grofa, češ: »To je norec, neki grof Zeppelin; dobri mož misli, da se zna po zraku voziti.« Dobrih 10 let nato se je dr. Eckener s »Zeppelinom« peljal okoli sveta.

Ženske mreže.

Ena najbolj prefriganih angleških špijonek v Haagu na Holandskem, središču antantinih vojniških špijонов, je bila brez dvoma Miss Boston. Kot danska grofica Dagmar Sørensen je marsikatero uslugo storila londonskemu »Intelligence Service« (glavni zavezniški protišpijonski urad). — Po veliki ofenzivi na Flandrskem so prišla v London obupna poročila. Nemci so izvohali 14 najbolj pogumnih antantinih agentov in jih postrelili. To je bila hujša zguba kot poraz celih divizij.

Par tednov po nemški ofenzivi je

angleški poslanik v Haagu priredil slajen ples. — Največjo pozornost v razkošnih dvoranah je vzbujala poslaničkova daljna sorodnica iz Irske, Grace Flaherty. Ni čuda, če se je mladi vojni ataše francoskega poslanštva, Julij Flobert, smrtno zaljubil v prelestno devojko. Tudi Gracin varuh je Julija hvalil, ker je drzni ataše večkrat prinesel dragocena poročila o nemških utrdbah v Kielu.

Nesreča za lepega Julija, da je bil zaljubljen in da je strastno igral. Ko je nekoč spet pri igri zgubil 10.000 goldinarjev, mu njegova bogata zaročenka ponudi svojo čekovno knjižico, naj se je posluži, če ji pove vso resnico.

»Kaj mislite?«

»Jaz sem Irka . . ., dam kri za irsko stvar in sovražim do smrti Anglijo in njene prijatelje.«

Zaljubljeni ataše je svoji oboževalki na kolenih razodel, da je eden glavnih nemških špijонов. Na zvite načine se je vtihotaplil do svojega mesta in ker je imel vse tajne listine v rokah, je lahko pošiljal nasprotnike na vislice. Povedal je še, da mora nemudoma v Bern na Švicarsko, kjer se sestane z glavnima svojima pomočnikoma.

»Ne zapustim te, Julij, ker sovražim tirane moje Irske . . .«

In tako sta oba prišla v Bern v neko kavarno. Tu sta že čakala eleganten gospod in mlada blondinka. Grace se je tu lahko prepričala, kako neverjetno natančno špijonsko organizacijo so imeli Nemci. Še hujše so pripravljali.

Elegantni gospod, Kerster po imenu, je izvil skatljivo svinčnikov tvrdko Conti, ki je bila v Švici zelo znana. — »Prihodnji mesec začnemo s tem,« je prišel. — Grace Flaherty so že šteli za svojo. — »V vsakem svinčniku je 15 gramov pikrita (najhujše razstrelivo).«

»Treba je le svinčnikovo konico odломiti, zrak se spoji s pikritom in v pol ure je najhujša eksplozija tu. Tu je točen popis; nevarnosti ni nobene, ker najhujši sunek ne povzroči eksplozije. Jutri gremo v Como, da spravimo naše ljudi s temi svinčniki čez mejo.«

Drugo jutro sta že brnela pred elegantnim bernskim hotelom da avtomobila. Še predno je prišel šofer, si je Grace dala opraviti okoli motorjev. — Angleški konzul in obmejna stražnica v Chiasso je od Grace že izvedela, kdo se pelje.

Blizu meje je motor začel rahlo delovati. Komaj so prišli v Como v hotel.

Vsi štirje so kar žareli od sreče, da se jim vse tako lepo steče. Naslednjo noč so hoteli naprej. Ko vstanejo in sedejo v avto, motor ne vžge. Bela skorja je pokrila ves hladilnik. Irka bi znala za vzrok . . . Še bolj pa, kako da je naenkrat četa alpincev obkolila oba voza in čemu si je Kerstner pognal kroglo v črepinjo. Julij je z enim pogledom na svojo oboževanko vse spoznal. Še isti dan so ga ustrelili in s njim celo vrsto pomagačev, ki jih je zvala Grace, oziroma Miss Boston vjela v mreže.